

FRÅN
GÄSTRIKLAND
1932

BRÖLLOPSSEDER I OVANSJÖ SOCKEN I GÄSTRIKLAND VID 1800-TALETS MITT.

Av GRETA HEDLUND

Sagesmän*): Tomtas Eric Ericsson, Övermyra, f. 1855;
Anders Gustav Andersson, Mom, f. 1866;
Svens-far, Norrberg, f. 1835;
Anna Göransdotter, Ovanmyra, f. 1846;
Karin Holmström, Åsen, f. 1848.

Frieri.

Frieriet var ett helt äventyr på den tiden. Både folk och djur kunde vara svåra mot friarna.

Det var vanligt, att man gick en åtta tio pojkar tillsammans. Om flickorna låg inne i stugan annars, så ville de alltid flytta ut, när det blev lördag. De låg då för sig själva i nattstun ovanpå portlidret eller i något annat uthus.

Bypojarna passa så väl på sina flickor, så det var knappast möjligt för en utbys att slippa in. Och det var en taxa, att om friarn var från en annan by, skulle han ha med sig en kanna brännvin och bjuda pojkarna på. Då fick han gå i fred och fria sen. Men uraktlät han att "bju" på kannan", hade han inte något gott att vänta. En spika de fast stövlarna för, en annan fyllde de dem med dynga för, en hade de plöst bort den ena stöveln för, så han fick inte igen den på hela vintern. Ett vanligt sätt att hämnas var att "läs igen rocken". Man drog den ena ärmen in i den andra och stoppade i en stor sten och drog till. Då vart de alldeles försatta, och flickan måste till att sprätta upp sömmen och sy ihop ärmen igen åt honom. Det var alldeles omöjligt att annars komma i rocken. Man kunde för resten ta ifrån dem vad som helst och gömma för dem, så de inte kunde hitta det.

Ibland kunde man göra i ordning en tömlycka och fånga friaren med, när han begav sig på hemväg. Och då släppte man honom inte, förrän han lovat att bjuda på kannan.

*) Anm. Sagesmännens ord och vändningar ha i möjligaste mån förts in i skildringen.

Föräldrarna ville gärna visa, då det var någon de gillade, och då hände det, att flickans mor kom och bjöd friarn en stor sup brännvin i en sølvkupp. Men var det någon fattig, så kunde de kasta ut honom. Eller eljest var det förstas att sätta ihop med dottern och gräla på henne. Det var stånd på den tiden! En bonddotter skulle väl aldrig fara sta och gifta sig med någon annan än en bondson. Var det möjligt det! En dräng skulle gifta sig med en piga, och herrskapsfolk gifte sig med herrskapsfolk. Det fanns förresten utom prästherrskapet bara en fyra tem herrskaper till i socknen.

Så länge dessa lördagsfrierier förekommo som allmän sed, föddes det nästan aldrig några barn utom äktenskapet. Prästen hade aldrig mer än ett eller två utom äktenskapet födda att läsa upp på nyårsdan.

På 1840-talet var det en pojke från Jugars i Åttersta, som skulle upp till Moms fäbodas och fria. När han var på skogen, kom han rakt på en björn, som satt mitt i vägen och sov. Han kom alldeles rakt i famn på björn, och när björn sprang upp, rände han ikull pojken och sprang in i skogen. Björnar är lättskrämde dom se, när man kommer för häftigt på dom. När pojken fått rätt på sin mössa, la han benen på ryggen och sprang till fäbon. Men sen var björnen där och leta efter'n. För när det fått vara en stund, så retar björn upp sig.

Vargarna voro svåra de också. De kunde komma ända in på knutarna. Det hände en friare vid början av femtitalet, att det stod en varg på gödselstan, när han kom hem.

Lysningsdagarna.

Första dagen det lyste var det kalas i gården, där bruden skulle få sitt hem. Man bjöd brudfolket och dess närmaste släktingar. Var och en, som mötte brud eller brudgum den dagen, gav dem en käpp av vad slag som helst. Dessa käppar kallades kryckor. (Någon s. k. kryckeståt har i gamla tider inte förekommit, efter vad mina sagesmän kunna erinra sig. Seden har nu upptagits och har förekommit endast i senare tid.)

I en gård i Stocksbo finns det en del "adresser", d. v. s. grant målade pappersark med påklistrat guldpaper samt käppar och kryckor av papp, som hänga vid. De kallas för kryckor. De voro lysningsgratulationer från vänner och bekanta.

"Angång", den andra lysningsdagen, skulle bröllopgästerna bjudas. Brud och brudgum hade då vidtalat var sin nära ogifta släkting,

bror eller syster, kusin eller nära bekant, att bli "oppassare" vid det stundande bröllopet. Det var en heder det att vara oppassare, fast det var ett fasligt fäkt och spring för dem, som skulle vara det. De skulle nu följa med brud och brudgum och bjuda till bröllop. Efter kyrkdags gav man sig iväg och for ur gård och i gård, bjöd och trugade och stod i. Det var dyrbart att gå på bröllop på den tiden. Man skulle ha både skänker och en myckenhet med förningsmat med sig. Och att låta truga sig många gånger hörde till god sed. Man hjälptes åt, både brudparet och oppassarna, men ingen i gården fick bjudas enträgnare än den andra. Då blev de andra stötta, och det kunde hitta på och hända, att ingen kom. I var gård, man kom in i, blev man trakterad både med mat och brännvin, om man också inte orkade ta emot. Brudgummen fick aldrig ta sig för mycket till bästa, varken nu eller sedan under bröllopet. Det ansågs som en förfärligt stor skam. Man säger också om en karl, som är riktigt nykter och ofelbar: Han är som en brudgum.

Efter brudfolket kom svärfäderna åkande för sig. De skulle också bjuda och truga. De blevo oftast rätt beskänkta och kunde mot slutet av dagen nätt och jämt klara sig ur kärran, men med skulle de. Ibland fick man hålla på hela veckor och åka ikring och bjuda till bröllops, om det var mycket stor släkt på båda sidor.

Förberedelser för bröllopfestligheterna.

Förningsmaten var storartad den, från närmaste släkt och vänner. Det var hela skinkor och stekar, ostar, smör, mjukt bullbrö av sammalet rågröd, russinkakor och i senare tid risgrynskakor, kransar av smördeg och mjölk. Dessutom sörjde grannarna för fisken. En sju åtta karlar kunde ge sig ut och dra not, så de fick en hel vagnslast med jäspösfisk. Det var vanligast gös och gädda. På vintern fick lutfisk ibland ersätta färskfisken.

Bruden skulle själv brygga drickat. Brudgummen skulle vara med och mäskas. Ju mer det mäskades, dess bättre blev det. Brännvinet skulle brännas hemma. Det var alldeles förfärligt arbetsamt det. De fick vara uppe hela nätterna ibland, så de blev alldeles utvakade och trötta.

Och ljus skulle det vara mycket, om det var den mörka tiden på året. De skulle stöpas hemma. Det var inte så storartat med belysningen. Men man kunde ha några lampetter på väggarna med ett ljus i var och så en ljuskrona av svarvat trä för tre fyra ljus i taket i

dansstugan. Utom ljusen behövde man svavelstickor. Man hade inga strykstickor då inte, utan karlarna satt om kvällarna och kåtade stickor av torr tall, vid pass en fot långa. Dem doppade man i svavel, så att de kunde fatta eld för minsta gnista. Man var tvungen att gömma eld dag för dag. För den skull stybbade man väl över de sista glöden och kunde, när man ville ha ny eld, raka fram dem, blåsa på dem och sätta till en svavelsticka — så slog det eld. De äldsta i socknen minnas väl den första gången, de fick se en stryksticka — såna där fosforstickor, som man kunde dra eld på var som helst.

Förr var man alltid utrustad med flinta, stål och fnöske. Man tog hem tickor från skogen, och dessa torkades ovanför spisen, bultades och knackades värre, torkades och bultades igen. Dylika ordningar var nödvändiga, när man var i skogen eller ute på körslor och skulle göra eld. Sedan man slagit gnistor, som antänt fnösket, var man tillreds med en svavelsticka och hade på ett ögonblick eld.

Kvällen före bröllopet samlades flickorna, som var närmast i släkt och från de närmaste gårdarna för att kläda brudhimmeln. Den uppsattes i ett hörn av nystun, där det skulle dansas. Själva salen var vacker och högtidlig med de vackraste målningar i taket och på väggarna. Möbleringen utgjordes blott av de väggfasta, smala bänkarna och det stora långbordet med långbänken framför. Brudhimlen gjordes av en stor sidenhalsduk eller kattunshalsduk eller av ett bordtärke. Vilket det nu var, spändes den ut i taket, och från hörnen och mitt på sidorna hängdes så granna sidenhalsdukar, mössband, speglar och tavlor i förgyllda ramar, ja, allt grant, som fanns i gården. En sån brudhimmel lyste upp värre.

Över dricksbyttan gjordes också en himmel, drickshimmeln, men den var mindre och inte så grann.

Bruden skulle nu också ha färdig sin brudväv och ge hela brudgummens familj var sin skjorta eller särk, som hon själv sytt av den. I senare tid köptes väv, som man sydde till nämnda plagg, och ännu längre fram i tiden har man nöjt sig med att ge var och en ett stycke köptyg till skjorta eller särk, varefter till sist hela bruket fallit bort.

Man vävde på den tid, det här närmast är tal om, så mycket, att när man vid Vårfrumäss lade ut vävarna på bleke, gick en vakt i byn om nätterna. Vaktturen gick för varv i gårdarna. Oppassarna skulle i senare tid ha halsdukar av bruden.

Brudflamnor och bruddräkt.

Då för tiden betroddes det inte till vem som helst att klä bruden. Det var en stor konst att få henne så grann, som det var möjligt. Brudflamman var en hedrad person, som var händig och hade god smak. Hon var ofta av s. k. bättre folk.

Strängmor var nog den sista brudflamma, som klädde brudarna i sockenbruddräkten. Hon kunde vara både brudflamma och kokmor. Sedan voro prosten Humbles döttrar brudflamnor.

Den sista brudklädseln för dem, som hade sockendräkt, var svart kjol och svart tröja av samma snitt som den gängse kyrkdräkten. Kjolen var mindre vid och av ett tunnare, glänsande tyg. Nedtill på kjolen hade man en bård, bestående av en röd ullfrans med ett rött band på vardera sidan på en bits mellanrum från denna. Kring midjan knöts ett rött sidenband i rosett, så att öglorna hängde ända ned till bården. I båda sidor hängdes granna sidenhalsdukar, så långa de voro. Runt om halsen fästes en rund, bred krage av små fina konstgjorda blommor. Den fyllde ut tröjans uringning och var det grannaste, man kunde se. Kring halsen bars dessutom en kedja med kors i, som hängde ned, där blomkragen slutade.

Kronan, som oftast var socknens guldkrona, lånades av brudflamman och utstyrdes med en krans och buketter av konstgjorda blommor samt två stora buskar av gröna och röda fjädrar, just som ett par tuppstjärtar. Håret var uppstruket och samlat bak, där det krusades till lockar. Strumporna var röda, sydda klädesstrumpor med gröna kilar och stundom granna broderier. Skorna var låga, svarta med silverspännen om man hade, annars dög enklare spännen.

Så gott som hela ståten ägdes och tillhandahölls av brudflamman.

Brudgummen hade lång svart rock med skört, som räckte ända ned på vaderna. Den var försedd med häktor och hade ståndkrage. Västen var sydd av rutigt eller blommigt halvsiden. Byxorna var vid samma tid långa, svarta, men hade längre tillbaka varit korta, svarta, då vita strumpor använts. Skorna var svarta, låga med silverspännen.

Brudpigornas dräkt under vigseln skilde sig från den annars brukliga kyrkdräkten däri, att brudpigorna då hade tunna vita förkläden av randig och prickig kambrick och tunna vita nätteldukshalsdukar utsydda i de båda bakre snibbarna. De främre stoppades in under tröjan, så att de inte syntes. På huvudet hade de i stället för mössa och stycke en s. k. brupigfläta, en ställning, fodrad med lärft och

överdragen med guldmässing, något lägre än brudkronan men prydd som denna med buketter av konstgjorda blommor, glaspärlor, glanspapper, sirater av tenntråd med infattade stenar.

Innan dansen började, klädde de om sig och voro nu, liksom de följande dagarna under bröllopet, klädda i söndagseftermiddagsdräkt med förkläde, mössa och stycke, hörande till årstidens kyrkdräkt.

Ännu under 1840- och 1850-talet voro alla de ogifta flickorna, som gått och läst, brudpigor. Därefter blev det endast några få bland brudens närmaste.

1858 hände det för första gången, att en brud kom till kyrkan söndagen efter bröllopet utan mössa och stycke i bara huvudduken. Det hade förut alltid varit brukligt, att man utanpå mössan knöt en stor halsduk, som avtogs vid framkomsten till kyrkan, veks samman och lades på psalmbokshyllan, så att man i kyrkan satt i mössa och stycke. Det vart en förfärlig uppståndelse bland gummorna, när detta skedde, men den ena efter den andra följde exemplet. Sockendräkten, som redan ändrats i fråga om åtskilliga detaljer, försvann under 1860-talet helt och hållet. Bruddräkten byttes ut mot en svart klänning med hög krage och av nymodig fason. En sådan klänning skaffade då var brud sig efter råd och lägenhet. Men kragen veks ner för tillfället, och i kanten träcklades liksom kring handlederna en vit pipad spets, och för dem, som ville vara allra värst, träcklades en spets i kjolkanten också. Den breda vackra blomkragen på sockenbruddräkten ersattes nu av endast en liten blomsterslinga på bröstet. Bruket att bära slöja infördes, och den drogs liksom håret upp i kronan, som fick en mera måttfull utstyrsel. Var håret mycket stort, kunde en del flätas och hänga under slöjan, som var av något mycket enkelt tyg. Från kronan hängde också två långa blomslingor ned på ryggen. Kring halsen hade man ett eller ett par grant blänkande halsband. Örhängena, som liknade våra köpta julgransprydnader, hörde också till ståten. Kring midjan bands ett långt rött sidenband, och kring buketter, som var rund och omlindad med spetspapper, hade man också ett långt lysande sidenband. Blommorna i buketter voro alltid konstgjorda, lika dem som man bar på klänningen och i kronan. Brudflammorna höllo både slöja, blommor, halsband, örhängen och sidenband samt, om bruden ställt det för sig så, att hon inte kunde få ha kyrkans brudkrona, som endast utlånades till "ärbara" brudar, kunde hon hålla krona med. Det hände också längre tillbaka, att bruden nöjde sig med en krona av samma förgängliga material som de förut beskrivna

brudpigflätorna. I sådant fall fingo brudpigorna låta sig nöja med enbart mössa och stycke.

På 1870-talet voro högskaftade skor en nyhet, och det hände då ofta, att brudarna hade kängor till bruddräkten.

Bröllophögtidligheterna.

Bröllopen hölls mycket vid helgerna och började då på annandagen. Hölls bröllopet under en arbetsvecka, var det vanligt, att man började en fredag. Man samlades vid elva-tiden i bröllopsgården och trakterades i senare tid med kaffe. (Kaffe var inte vanligt förrän på 1850- och 1860-talen, och det begagnades då endast om helgerna samt på söndagsmorgnarna. Men i gårdar, där skojarna brukade få ta in, lämnade de sumpen efter sig, för dessa människor bestodo sig med kaffe. Och den sumpen kokte och kokte man på, så länge det var någon smak kvar.)

Vigseln var mestadels i kyrkan. Sedan den förrättats på sedvanligt vis och man kommit ut ur kyrkan, var tre fyra karlar till mötes på hästar. De hade vita skjortor med band om livet. Sedan de hälsat brudparet red de, så fort de kunde, tillbaka till bröllopsgården, ända fram till trappan, och så åter tillbaks, tills de på nytt mötte bröllopskaran. Detta upprepades tre gånger, och de red alldeles oskapligt.

Därefter välkomnades brudparet av ett underligt följe, som hindrade det att komma fram. Det var något gammalt urmodigt åkdon, en drög eller en kolskrinda eller något för tiden och årstiden otjänligt fordon, förspänt med en oxe eller en häst, som sattes bakfram i skaklarna, eller ett par karlar, som fick gå på alla fyra, som man förlängt armarna på med ett par käppar och lagt en bräda över ryggen på. Så var det någon, som gick på sidan och drog i tömmarna. Det gick som en lus på en tjärad näver. Spelmännen satt i en kur, som man byggt upp över åkdonet, och spelade och stod i det värsta de kunde. De andra, som var med, var utklädda och sotade och oigenkännliga, och spökte och hade med sig brännvin i stopflaskor och hällde i krokiga kohorn, som de bjöd bröllopskaran att dricka ur. Och de tvang bruden också att ta emot.

Längre tillbaka torde det ha varit brukligt att på alla upptänkliga sätt hindra brudparet att komma fram, men hela upptåget var då förlagt till söndagen efter vigseln, då brudparet som nygifta varit i kyrkan första gången.

Sen man lyckligt sluppit in i bröllopsgården, gjorde man sig färdig

att äta middag. Brud och brudgum skulle sitta bredvid varandra, brudflamman närmast bruden, så mor och svärmor samt alla kvinnorna efter ålder och släktskap. Bredvid brudgummen var prästens plats, bredvid honom sutto far, svärfar och alla karlarna efter släktskap och ålder. Ungdomen skulle sitta längst bort, men det var inte sagt, att den kunde få någon plats. Man kunde vara förfärligt trångbodd, så ibland gick det knappt att röra sig. Nu hade oppassarna full sysselsättning med att springa mellan sommarstugan, där maten lagades, och stugan, där maten serverades. De hade att se till, att alla fick mat och dricka, så de blev belåtna.

Middagsmaten kunde utgöras av skinkor och stekar, som stod hela på bordet, så att var och en skar sig ett stycke, ärter, senare bruna bönor och päppudding. Jordpäror var ännu på 1820-talet inte mycket använda. Mormor till en av sagesmännen hade talat om, att de hade sin potatis i ett tråg under sängen på den tiden. De första potatisarna, som kom till socknen, hade soldaterna med sig hem i sina höga hattar.

Till den traditionella bröllopsmaten hörde russinsoppa och kran-sar. På 1860-talet kom risgrynen, och då hade man risgrynsskivor och senare risgrynsgröt. Den mesta maten var förningsmat. Brödet utgjordes av kornmjölssemor och ärtbröd, som ansågs litet bättre, av havrebröd och rågbröd men aldrig av vetebröd.

Efter middagen skulle det "skänkas". Då ställde sig brud och brudgum bakom det långa bordet i nystun med en oppassare på var sida, och spelmännen stämde upp skänklåten. Ett par spelmän av gamla stammen var Gehör, som blåste klarinett, och Skolmästar Anders, som spelade fiol. Han hade lärt av Skoglund i Järbo, som var hela veckor i Skolmästar-gården och lärde pojarna där spela. Skoglund hade lärt sig av strömgubben, sades det. När de gamla berättade om, hur de där två spelade, så kom tårarna i ögonen på dem, så vackert som de mindes det var. Men nu var det inte mycket med musiken. Några sådana brölloppspelmän har det aldrig varit sen. Några som spelade mycket på bröllop var tre bröder Åslund från Glasbo. Så kallade fäbodspelmän fanns det nog några stycken.

Medan skänklåten spelades, kom gästerna fram och skänkte. Först kom de närmaste och äldsta. Det var silverkuppar, silverskedar, kopparkittlar, skopor, krukor, kakfat, skålar, ljusstakar av mässing och annat liknande. Gubbarna skänkte oftast en femkrona, pojarna två till tre kronor, brudpigorna hade köpt någon sak för 1:50 eller så omkring — det kunde vara ett halvt dussin tallrikar eller kaffekoppar,

en ljusstake eller liknande. Oppassarna slog i vin eller sirapsbrännvin i stora brännvinsglas, som man bara skulle läppja på. Drack man i botten, blev man kallad Tom-Lukas och fick skämmas.

Skänkerna sattes ut på bordet, och när alla hade skänkt, började dansen. Bruden och brudgummen samt prästen och brudflamman ställde sig under brudhimmeln. Och när spelmännen började spela, ledde prästen bruden ett halvt varv kring salen. Detta kallades att springa brud, och det hade bruden övat sig med länge, så att hon skulle kunna springa riktigt lätt och fint. I senare tid voro kjolarna så långa, att man inte kunde se fötterna, när hon sprang.

När båda paren dansat några varv, gjorde spelmännen en paus, och så gick de dansande och ställde sig under brudhimmeln igen. När nästa polska eller vals spelades, tog bruden brudgummen och brudflamman prästen, och när de dansat, hade bruden att ta en av karlarna och brudgummen en av flickorna och ställa sig under brudhimmeln, tills musiken spelade opp. Med var och en skulle bruden springa åtminstone ett halvt varv kring salen, innan hon började dansa. Brud och brudgum skulle ha två danser med var och en. Mellan danserna stod så alltid fyra stycken under brudhimmeln. Det lyste och var grant värre. Kunde brudgummen inte dansa, lejde han en annan att "dansa brudgum". Han fick då gå där själv som en ann fåne. Spelmän och dem som var bra att dansa ha flickorna alltid tyckt om. Bland flickorna var det också de duktigaste, som dansade bäst.

Nu kunde farstun och fönsterna vara fulla av "slo", d. v. s. sådana, som utan att vara bröllopgäster kommit för att se bruden och dansen. Och de, som dansade, måste tänka på att sköta sig för slon med, så det var att göra sitt allra bästa.

Nu voro silverbägarna i farten. Oppassarna skulle se till, att det inte fattades dricka i dricksbyttan i danssalen, och så skulle de gå med och lysa bruden, när hon gick ut för att visa sig för slon. Hon bjöd dem då dricka ur en stor silverbägare, som hon lämnade till någon, som sen lät den gå, tills den blev tom, då oppassarna fyllde den på nytt. Alla skulle smaka på drickat.

Oppassarna gick också ute och lurade på slon, och var där någon, som hade blivit bjuden och inte kommit, tog man och knuffade in honom eller henne. Det hände att man kunde bli plöst in mitt på dansgolvet. Då skulle bruden passa på och dansa, om det var någon hon ville dansa med, och hon kunde då få en krona eller två i handen, när dansen var slut.

På kvällen åts fisk och gröt. Man hade en böna i gröten. Gubbarna var nu fulla och tokiga, och det var ett fasligt skämtande.

Sen dansades kronan av bruden. Brudens ögon bands för, och hon skulle så försöka få tag i någon av brudpigorna, som tagit i ring omkring henne. Då de dansat runt ett slag, hukade de sig ner och vågade nätt och jämt andas. Bruden kom så med kronan i händerna, kände sig för och satte den på någon av dem. Det skulle göras tre gånger, och om samma brudpiga fick kronan alla tre gångerna, skulle det bli hennes tur att härnäst stå brud. Tog bruden fel och satte den på olika "pigor", kunde det väl inte bli något bestämt.

Därefter skulle man göra "slut med bruden". Man sprang omkring i hela byn och ringde med skällor, hojtade och skrek, så att hela byn vart oppväckt. Sen vart det till att slåss om brud och brudgum. De gifta kvinnorna å ena sidan och de ogifta å den andra försökte att få henne över till sig. De, som rådde, fick följa henne till brudkammarn och göra henne ren från all grannlåt. På samma sätt förfors från karlarnas sida med brudgummen.

Nästa bestyr var att skaffa alla liggplatser. Oppassarna hade här också det mesta besväret. De unga gubbarna skulle ställa så, att alla flickorna fick bröllopfriare. Det var ett fasligt skämt och äventyr. Dagen efter skulle brud och brudgum gå med frukost till gästerna. Längre bort kunde oppassarna skickas. Man hade med sig brännvinsflaska, bröd och kaffeanna. Då skulle man vara fint klädd i nya kläder. Allt eftersom man sedan kom till bröllopgården, fick man en sup eller ett par och en smörgås. Då skötte gubbarna i gården om värdskapet. När alla kommit, åt man frukost. Det kunde vara pölsa och blodkorv och sylt, flott och bröd. Nu slapp oppassarna att passa opp. I stället var det brud och brudgum som gjorde det.

Sen var det att gå till dansstugan och dansa. Och tröttnade man något tag på att dansa, så lekte man blindgubbe, tre man tjock, friänka, kappas om hålet m. m. Lekarna växlade efter årstiden. Så dansade man, åt och drack och stod i under flera dagar — ända till fem dar kunde bröllopet räcka. Och långt ut på nätterna varade det. Ungdomen höll nog ut, och de gamla kunde lägga sig när de ville.

Om söndagen skulle alltid brudgum och brud och närmaste släkten fram till kyrkan. Då lämnades de s. k. kronpengarna till kyrkan: en krona vare sig man lånat kyrkans brudkrona eller inte.

När man fick kallskål, som var gjord av dricka och sirap med bröd i, visste man, att man skulle laga sig till att ge sig av hem. Då gick man omkring med en kaffebrännare och samlade in pengar, en

gång till kokmor och en gång till läsgossen. Det var en pojke, som skulle göra bordsbönen till varje måltid.

Till sist dansade man så "på kabben". De hade ett bord, som ställdes snett över ett hörn med ett säte framför. Två gubbar, som var riktigt skämtsamma av sig, stod och skojade och ropade till var och en, att de skulle upp på kabben. Karlarna steg då upp på sätet tillsammans med den, som de dansade med, lämnade en slant och fick sig en sup. Dem som gav mycket berömde gubbarna alldeles oskapligt — de gick an precis som auktionister. Det fanns de, som gav litet bara på skämt för att få höra gubbarna skälla rent ohjälpligt. De, som var tokiga i att supa, kunde gå upp tag på tag, tills de blev stupfulla. Slon kunde också komma in och dansa på kabben. Och när tiden kom, att man skulle ge sig av, var det inte något ovanligt, att gubbarna låg under bordet.

